

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

ZP-KNPS.431.6.4.2020.ADZ

Wrocław, dnia 17 marca 2020 r.

Pani
Agnieszka Jezierska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej
W Starej Kamienicy

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 29-31 stycznia 2020 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543 ze zm.) zespół kontrolerów: Anita Denes-Ziemkiewicz – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, kontroler, Małgorzata Staszczak – inspektor wojewódzki, kontroler przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy, Stara Kamienica 41, 58-512 Stara Kamienica z zakresu realizacji zadań gminy wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 29 stycznia 2020 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2019 r. przez Wicewojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2020 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Agnieszka Jezierska zatrudniona na stanowisku Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy

z dniem 1 lutego 2018 r., która ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w tym okresie.

Podpisany w dniu 27 lutego 2020 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Z ustaleń wynika, że Gmina Stara Kamienica realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenia

- pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
 - opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

- Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, i 16a ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
 - przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
 - opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
 - pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy w 2019 roku zawierał kontrakty socjalne typu A. Podczas czynności kontrolnych ustalono, iż kontrakty socjalne numer: 1.Cz.D., 2.K.P. nie zostały sporządzone zgodnie ze wzorem, o którym mowa w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego za wyjątkiem kontraktu nr 3.G.K., który został zawarty zgodnie z przepisami prawa. Należy zauważyć, iż pracownik socjalny w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej może zawierać kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną. Jego celem jest wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Jednakże kontrakt socjalny definiujący między innymi indywidualne cechy osoby podpisującej go powinien być sporządzony zgodnie ze wzorem określonym w § 1 ww. rozporządzenia.

Ponadto zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy należy zapewnianie miejsc w mieszkaniach chronionych. Ze złożonych wyjaśnień Kierownika

Ośrodek wynika, że Gmina Stara Kamienica nie prowadzi mieszkań chronionych. Gmina podjęła rozmowy z gminami ościennymi, mające na celu zawarcie porozumienia, którego przedmiotem będzie powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej dotyczącego prowadzenia mieszkań chronionych.

Ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie art. 54 ust. 11 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1373 ze zm.).

Ponadto ustalono, że Gmina Stara Kamienica realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Nie realizuje natomiast zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3a dotyczących przyznawania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, z uwagi, na brak wniosków o udzielenie pomocy w tej formie oraz opracowania i realizacji projektów socjalnych. Ze złożonych wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, iż Ośrodek delegował osoby korzystające z pomocy do udziału w projektach organizowanych przez:

- 1) Fundację „Optimo modo” z Jeleniej Góry– projekt „Aktywni na rynku pracy”, Nowy zawód – nowe możliwości,
- 2) Stowarzyszenie Humanego – „Daj sobie szansę”.

Gmina Stara Kamienica na swoim terenie nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Kierownik Ośrodka zapewnił, że osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane są do placówek odpowiedniego typu zlokalizowanych najbliżej ich miejsca zamieszkania. Ponadto Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że na terenie gminy funkcjonują świetlice wiejskie w Starej Kamienicy, Rybnicy, Barcinku, Chromcu, Kopańcu, oraz Wojciszyczach, w których

prowadzone są zajęcia zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i osób starszych. Ponadto Starostwa powiatowe jeleniogórski i lubański zawarły porozumienie o możliwości korzystania przez gminy powiatu jeleniogórskiego (w tym Gminy Stara Kamienica) z Ośrodka wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz ofiar przemocy w rodzinie. Ośrodek mieści się w Pobiednej.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina Stara Kamienica realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, które dotyczy:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7, 8 i 9 dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9) nie były realizowane, bowiem jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie złożono wniosków na ww. formy pomocy.

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 5. Jak wynika z wyjaśnień Kierownik Ośrodka, zadanie nie było realizowane, ponieważ nie ubiegano się o pomoc w tym zakresie, w razie wystąpienia potrzeby osoby zostaną skierowane do ościennych gmin.

W Gminie Stara Kamienica realizowane było zadanie wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy dotyczące koordynacji realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne (art. 110 ust. 5) zapewnił jednak, że osobom zgłaszającym się pracownicy socjalni udzielali wszelkich informacji w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy), jednakże pracownicy socjalni udostępniali niezbędne druki i udzielali wszelkich informacji.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik GOPS w Starej Kamienicy spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w GOPS, którzy świadczyli pracę socjalną w środowisku. W aktach osobowych pracowników socjalnych znajdowały się stosowne pisma przyznające powyższy dodatek oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych.

W GOPS w Starej Kamienicy średnia płaca zasadnicza brutto za miesiąc grudzień 2019 r. starszego specjalisty pracy socjalnej i pracownika socjalnego była wyższa od średnich wynagrodzeń zasadniczych brutto w województwie dolnośląskim dla poszczególnych stanowisk, wg stanu na dzień 30.04.2019 r.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Stara Kamienica zamieszkałą przez 5 174 mieszkańców, w tym 154 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2019 r.) i 5 180 mieszkańców, w tym 70 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 29.01.2020 r.). W Gminnym

Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy na dzień kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych terenowych.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku GOPS w Starej Kamienicy powyższy wskaźnik na dzień kontroli był spełniony w odniesieniu do liczby ludności gminy oraz liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 5 (B.G.) na wniosek Strony z dnia 10.01.2019 r. decyzją nr 8123/IV/32/ZO/2019 z dnia 23.01.2019 r. przyznano zasiłek okresowy w wys. 419,90 zł miesięcznie na okres od 1.01.2019 r. do 30.04.2019 r. Przy ustalaniu sytuacji materialnej rodziny (Strona prowadziła wspólne gospodarstwo domowe z konkubentem) przyjęto dochód z miesiąca złożenia wniosku tj. stycznia 2019 r. w postaci dodatku mieszkaniowego w wys. 216,20 zł (przyznanego na okres od 1.01.2019 r. do 30.06.2019 .), zamiast dochodu z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku tj. z grudnia 2018 r. w postaci dodatku mieszkaniowego w wys.215,80 zł (przyznanego na okres od 1.07.2018 r. do 31.12.2018 r.). Strona powinna faktycznie otrzymać zasiłek okresowy w wys. 420,10 zł miesięcznie.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1. M.L. w dniu 14.05.2019 R. strona złożyła wniosek o przyznanie pomocy w formie zasiłku celowego w związku ze zdarzeniem losowym, w oparciu, o który decyzją nr 121/TV/CZDL/1/1019 z dnia 13.05.2019 r. przyznany został zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego. Odbiór decyzji w dniu 13.05.2019 r. strona potwierdziła własnoręcznym podpisem. Wywiad środowiskowy w związku z wnioskiem strony, przeprowadzony został przez pracownika socjalnego w dniu 14.05.2019 r., co potwierdziła strona własnoręcznym podpisem.

Zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Natomiast zgodnie z art. 113 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256) błędy pisarskie i rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanych decyzjach organ administracji publicznej może z urzędu lub na żądanie strony prostować w drodze postanowienia.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- a) kontrakty socjalne nie były zawierane na obowiązującym załączniku do rozporządzenia,
- b) brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych,
- c) błędnie ustalony dochód rodziny w sprawie przyznawania i wypłacania zasiłku okresowego wpływający na niewłaściwą wysokość przyznanego świadczenia,
- d) brak sprostowania w drodze postanowienia oczywistej omyłki w decyzji administracyjnej w sprawie przyznawania i wypłacania zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Kontrakty socjalne zawierać zgodnie ze wzorem określonym w § 1 rozporządzenia Podstawa prawna: § 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. (Dz. U. z 2010 r., Nr 218, poz. 1439).

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Uregulować kwestię realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Termin wykonania: do 30.09.2020 r.

3. Za dochód przyjmować sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

W sprawie nr 5 (B.G.) zweryfikować wysokość przyznanego świadczenia.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Termin wykonania: niezwłocznie.

4. Błędy pisarskie i rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanych decyzjach administracyjnych prostować z urzędu lub na wniosek strony w drodze postanowienia.

Podstawa prawna: art. 113 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Pan Mariusz Krzysztof Marek
Wójt Gminy Stara Kamienica
2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontrolni i Naczelni w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

E. Zygmont

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Zawilla
ZAST. DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej